

Oponentský posudek diplomové práce

„Příběh o slze“

BcA. Jana Svobodová – Ateliér Socha 2

Práci diplomantky Jany Svobodové jsem měl možnost sledovat nejen na tomto závěrečném projektu, kterým se loučí se svou alma mater, ale i během čtyřech semestrů, několikrát prodlužující se stáže v ateliéru Sklo na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze. Během studia v mém ateliéru jsem postupně poznával diplomantčin způsob práce, umělecké uvažování, ale především jsem mohl sledovat vývoj příběhu „O slze“ od prvopočátku.

Při podrobném pročítání obhajoby pro mě proto bylo velice důležité najít záchytný bod, který by nejlépe vyjadřoval můj pocit z Janiny intelektuální podstaty, bytostně protknuté touhou po „klasickém“ sochařském, v jejím případě i grafickém vyjádření. Tato touha je spojena s houževnatostí a pracovitostí, která vede k jasnému cíli. I ten nejkonceptuálnější umělecký projekt musí být náležitě zhmotněn.

„Maluji velká plátna, protože jsou schopna diváka pohltit, vtáhnout vás dovnitř. Je to něco, co nemůžete ovládat. Zkušenost bezprostřední blízkosti obrazu je mnohem silnější, a ne tak nestranná, jako když si udržujeme odstup,“ říká Mark Rothko, kterého Jana ve své obhajobě cituje. Zde je bod, kdy se v práci Jany Svobodové propojují konceptuální přístupy, teoretické bádání s touhou předat divákovi vizuální emoci, což je ostatně, podle mého názoru, stále hlavním smyslem výtvarného umění.

Problém samozřejmě nastává, když toužíte tzv. „prodat“ divákovi celý tento příběh. I Jana se v minulosti, při klauzurních výstavách na UMPRUM, potýkala a stále potýká s instalací. Neviděl jsem při psaní tohoto textu finální diplomovou práci, ale při konzultacích jsem se malinko obával opětovného, až příliš viditelně edukativního charakteru celé práce. Upozorňoval jsem Janu na nemožnost při obhajobě více diplomantů v jedné místnosti některé části práce tzv. potlačit nebo upozadit, například ztmavením prostoru nebo dokonce vystavením zcela jinde. Propagoval jsem při našich rozhovorech právě probíhající výstavu Pierre Huyghe – Liminal v Punta della Dogana v italských Benátkách. Liminal, liminální prostor, kdy máte pocit určitého přechodu, který vás znepokojuje a vytrhává vás z běžného světa zaplněného mnoha informacemi. Pierre Huyghe pracuje fantasticky se světlem, spíše tedy s tmou, a nechá nás objevovat své artefakty náhod. Máte možnost jakoby pomalu otáčet stránky napínavého románu, kdy neznáte jeho konec a vlastně ani začátek.

Ok... Nejsme a nevystavujeme ve fantastickém interiéru, který vytvořil japonský architekt Tadao Ando a zaplatil jeden z nejbohatších lidí světa.

Janina práce je skvělá a musí v ní pokračovat. Pokračovat a uvědomovat si stále, že především sklo je o světle, že proces tvorby sice může a měl by být uměleckým dílem, ale v určité chvíli je třeba jej potlačit, dát zcela pod stůl nebo na strop a především, že i prázdný prostor jako prázdné plátno může být v určitém kontextu uměním.

Proč hodnotím nakonec práci přesto tak kladně. Zmíním nakonec několik hlavních důvodů. Slza je ve svém finálním zobrazení v Janině práci symbolem, tvarem až ikonou. Emocí, která vybuchuje, narušuje, leptá, ničí, tříští se a na nás padá. Slza je mementem. V této práci se podařilo, díky extrémně dlouhému procesu, vydestilovat koncentrát, který se může stát dobrým základem pro mnoho dalších produktů. Osobně vidím největší možnosti v propojení trojrozměrné plastiky a grafického vyjádření, navíc v kombinaci s umělecky málo probádanou technologií ledování a leptání skla. Toto sklářské řemeslo, které se v minulosti téměř výhradně uplatnilo a užívalo v oblasti „nejbanálnější“ výzdoby interiérů. Mimochodem tím už samo nese určitý „smutný“, slzavý osud. Izolace, uzavřenost už sama osobě vytváří originalitu. Vzpomínám v této souvislosti například na výstavu Romana Týceho v DSC gallery, kde pracoval s matnými výplněmi panelákových dveří, do kterých promítal, vyrýval a kreslil různé motivy ze svého života. Víím, že si Jana dobře uvědomuje a cíleně pracuje právě i s těmito souvislostmi, které přináší historický kontext práce se sklem a s řemeslem s ním spojeným.

Diplomovou práci hodnotím známkou výborně

a doporučuji udělit Janě Svobodové titul MgA.

prof. ak. soch. Rony Plesl